

ДО ПИТАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ УСПІШНОСТІ

БИКОВА С.В., ПАЛІСКА В.А.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Під час навчання у вищому навчальному закладі відбувається перебудова систем життєвих взаємин студента з навколишнім світом, що відображається у зміні його особистісної та соціальної позиції, основні мотиви діяльності, в яку він поглиблюється, зазнають змін. Мотивація, яка підштовхує його дії, також перетворюється, відповідно до специфіки навчальної сфери. Індивідуальні психологічні особливості кожного студента значно впливають на його успішність та результати навчання. Зростаючі вимоги до сучасних випускників ВНЗ підкреслюють важливість вивчення проблеми успішності студентів. Необхідність у фахівцях з вищою освітою вимагає не лише високої кваліфікації, а й професійної мобільності та здатності успішно адаптуватися до змін у соціально-економічному середовищі. Також важливо бути творчо активним та орієнтованим у світі інформації.

Успішність як науковий феномен є предметом дослідження у різних наукових дисциплінах, таких як психологія, педагогіка, економіка, соціологія та філософія. Проте, особливий інтерес вона викликає з точки зору психології, в межах якої робиться спроба системного моделювання феномену на ґрунті результатів наукової рефлексії. Психологічне розуміння природи успіху та успішності особистості можна розкрити шляхом аналізу супутніх понять, таких як діяльність, воля, мотивація до досягнень, продуктивність, самореалізація та інші. Проблема успішності в останні десятиліття все частіше стає предметом дослідження психологів. Психологи відповідають на питання про те, з чого складається успішність, які ціннісні аспекти лежать в її основі, яким чином вона бере участь в регуляції поведінки, яким чином можна допомогти людині у вирішенні проблеми досягнення життєвого успіху [3, с.328]. В науці окреслення передумов успішності діяльності в основному відбувалось із залученням до розгляду її результатів, зовнішніх оцінок, самооцінки тощо (Т. В. Корнілова, О. М. Родіна, В. Й. Степанський, О. К. Клімова, В. І. Моросанова, А. Є. Чірікова та ін.). Водночас наявна інформація щодо важливості особистісних характеристик людини в прогнозуванні ефективності її діяльності (А. Р. Тургушева, Г. В. Турецька, Т. М. Серьогіна, А. В. Карпов та ін.) [2, с.55-56].

Психологічні особливості студентів великою мірою впливають на їх успішність, і тому важливо досліджувати ці аспекти. Когнітивні фактори, такі як педагогічні методи та прийоми, що підвищують інтерес до предметів,

важливі для успішності навчання . Самоефективність також грає важливу роль в досягненні навчальних цілей .

Враховуючи різноманітність факторів, що впливають на успішність навчання, дослідження їх впливу на психологічні особливості студентів та їх суб'єктивну оцінку можуть сприяти покращенню цього виду навчання:

- людський: особистісні особливості студента і викладача, технічні компетенції, мотивація;
- освітній: структура і зміст дисципліни, відповідність змісту цілям і завданням навчання, використання мультимедіа, оцінка та конструктивний зворотний зв'язок, взаємодія, якість навчальних матеріалів, рівень співпраці, навчальне середовище, якість матеріалів та їх різноманітність;
- технологічний: платформа онлайн навчання, інформаційні технології, простота доступу та навігації, дизайн інтерфейсу і екрана, технологічна інфраструктура і якість системи, поширення, простота використання і корисність;
- інституційний: менеджмент освіти, освітня політика, культура, фінансування, освітні програми [1, с.1131].

Навчання може бути вдалим, якщо студенти розвивають психологічні стратегії для досягнення успіху. Самодисципліна, саморегуляція, самостійне навчання, мотивація та ефективно керування стресом є важливими складовими успіху у цьому форматі навчання. Працюючи над цими аспектами, студенти можуть досягти високих результатів та отримати задоволення від навчання. Тож можна стверджувати, що студенту, який має високий рівень вмотивованості, простіше заводити знайомства та легше продемонструвати себе суспільству, так як така особа вміє використовувати навіть негативну ситуацію на свою користь. До того ж такі студенти мають високі навчальні показники, оскільки володіють вмінням швидко вирішувати проблему та креативно підходити до навчання. До прикладу, навіть якщо такий студент не виконав завдання, поставлене викладачем, він буде намагатися максимально швидко виконати хоча б частину завдання. На формування успішності у студентів впливають наступні фактори. У першу чергу, це рівень задоволеності життя. Якщо студент задоволений своїм життям, то йому простіше вирішити проблеми, оскільки він буде намагатися вирішити складну ситуацію без шкоди для свого комфорту. Нерідко на рівень задоволеності впливає навчальна успішність, так як студент вважає, що саме бали вплинуть на його самореалізацію у професії.

Необхідною передумовою ефективності навчання є наявність у суб'єкта когнітивного дисонансу. Явище когнітивного дисонансу було описано Л. Фестінгером у 1950-х роках. Суть його полягає в тому, що кожен індивід прагне досягнення та збереження внутрішньої гармонії, та його система поглядів, відносин та установок характеризується узгодженістю когнітивних елементів. Так само, як правило, існує узгодженість між його переконаннями та поведінкою. Досягнення високої ефективності навчального процесу неможливе без психологічного комфорту у навчальному середовищі, яке можна розглядати як психологічний комфорт у контексті навчальної діяльності. Забезпечення комфортного стану сприяє створенню позитивного сприйняття навколишнього середовища, що, в свою чергу, підвищує мотивацію індивіда до активного навчання. Ця передумова має загальне застосування як до сучасних методів навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, так і до традиційної системи навчання в аудиторіях. Діяльність, в якій відсутня адекватна мотивація, не може досягти очікуваних результатів. Психологічний комфорт включає в себе як умови фізичного комфорту, так і врахування основних психологічних потреб.

Можливо розглядати його як внутрішній фактор ефективності навчальної діяльності взагалі, а також навчання, зокрема, який, перш за все, відноситься до організації діалогової взаємодії. Поняття психологічної комфортності можна деталізувати наступними компонентами: 1) задоволення соціальних інстинктів; 2) збереження цілісності особистості; 3) мінімізацію технічних зусиль (спрощення процедур технічної взаємодії і забезпечення чіткого розуміння).

Отже важливими стратегіями для підтримання мотивації є звернення уваги на незвичність, релевантність матеріалу, підвищення впевненості та задоволеності від навчання. Для формування впевненості в собі, важливо створити план "шансів успіху" для студентів.

Література:

1. Бикова С.В., Томченко М.А., Волошин С.М. Психологія успішності навчання онлайн: стратегії, мотивації та залучення студентів «Наукові перспективи» Серія «Психологія» № 11(41) 2023. С.1129-1139
2. Казанжи М. Й. Індивідуально-психологічні передумови успішності фасилітації Вісник Одеського національного університету. Серія : Психологія 2015- Т.20 Вип.4.- С.55-62
3. Назар Ю.О. Дефініція поняття успішності професійної діяльності в соціально - психологічному контексті Науковий Вісник 2 (1)'2012 Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія Психологія С.328-338